

ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии шурои диссертатсионии 6DKOA-008 дар назди МДТ “Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино” барои кори диссертатсионии Ҳиммат Муҳаммад Ёсин дар мавзӯи “Таъсири маводҳои фишорпаस्तкунанда ба сохтори функционалии меъдачаи чап ва вариабелнокии ритми дил дар беморони фишорбаландии шараёнии шахсони калонсол” пешниҳодшуда барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисоси 6D110104 – Бемориҳои дарунӣ.

Комиссияи экспертӣ дар ҳайати: д.и.т. Саидов Ё.У. (Раис), д.и.т., дотсент Одинаев Ш.Ф. ва д.и.т. Авезов С.А. бо гузаронидани экспертизаи ибтидоии кори рисолаи номзодии докторанти PhD кафедраи бемориҳои дарунии №3 МДТ “ДДТТ ба номи Абуалӣ ибни Сино” дар мавзӯи “Таъсири маводҳои фишорпаस्तкунанда ба сохтори функционалии меъдачаи чап ва вариабелнокии ритми дил дар беморони фишорбаландии шараёнии шахсони калонсол” барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисоси 6D110104 – Бемориҳои дарунӣ, ба хулосаи зерин омадааст:

1. Дар кори диссертатсионии Ҳиммат Муҳаммад Ёсин мавқеи илмӣ, хулосаҳо ва тавсияҳо хуб далелбиёри гардидаанд, дар ҳақиқат асосноканд, эътиборноканд, бо натиҷаҳои ташхисҳои гузаронидашуда баамантиқанд, бо нишон ва масъалаҳои кор созиш пазиранд.

Тибқи аксари тадқиқотҳо [Кочетков А.И. 2021], сатҳи баланди пайдоиш ва пешрафти минбаъдаи гипертрофияи МЧ дар беморони фишорбаландӣ ҳархела буда, ба эҳтимоли зиёд патогенези мултифакторӣ дорад, ва ба он омилҳои хатари анъанавӣ, омилҳои дисметаболикӣ, фаъолияти раванди илтиҳобӣ ва комбинатсияи онҳо дохил мешаванд. Як қатор муаллифони инкишофи намуди эксцентрикии гипертрофияи МЧ-и

ФШ-ро бо изофабории ҳаҷм, ки дар навбати худ дар натиҷаи фаъолшавии системаи ренин-ангиотензин-алдостерон ба вучуд меояд, шарҳ медиҳанд [Родионов А.В. 2020; Искендеров Б.Г. 2021].

Ба шумораи зиёди корҳо бахшида ба ташҳиси ВРД нигоҳ накарда, нишондодҳои анализи спектралӣ то охир омӯхта нашудааст. Ба омузиши мавҷҳои басомадаш хеле паст (VLF) кам аҳамият дода шудааст. Дида баромадани савол оиди ҳамбастагии ВРД бо ҳолати сохторӣ-функционалии миокарди МЧ, хусусан бо нишондодҳои функсияи диастоли айни муддао мебошад. Дар бисёр ташҳисҳо зиёдшавии индекси массаи миокарди меъдачаи чап (МММЧ) бо пастшавии нишондоди SDNN, эътиборнок, ки дар ВРД инъикос меёбад, аломати қаблии мустақили муриши ногаҳонӣ аст, нишон дода шудааст [Бунова С.С. 2007; Громова О.А. 2016].

Дар вақти омӯхтани боздиди адабиёт маълум гашт, ки дар корҳои илмӣ ташҳиси ВРД вобаста аз намуди геометрияи миокарди МЧ гузаронида шудааст. Дар ин корҳо ҳамбастагӣ бо баланси нашвӣ МММЧ назар ба намуди ремоделии он, нишон дода шудааст. Аз ҷониби муаллифон пастшавии зиёди ВРД дар беморони гипертрофияи МЧ эксцентрикӣ дошта, қайд шудааст. Гипертрофияи МЧ консентрикӣ дар беморони ФШ ҳамчун пешгӯии бадсифат, қайд шудааст [Громова О.А. 2016; Коннов М.В. 2016; European Society of Cardiology 2007; Vukovic O., 2014].

Як қатор корҳо ҳамбастагии функсияи систоликии МЧ ва ВРД нишон медиҳанд, корҳои ташҳисии таъсири комплексӣ ба нишондодҳои ВРД ҳолати морфофункционалии миокарди МЧ хело каманд. Муносиб кардани интихоби шахсии таъсири самаронокии маводи гипотензивӣ дар беморони ФШ ва гузаронидани контроли таъсири самаранок масъалаи хело муҳим буда, бо проблемаи ВРД зич алоқаманд аст. Бинобар ин омӯхтани таъсири маводҳои гипотензивӣ ба ВРД дар беморони ФШ

зарур мебошад. Дар замони муосир маълумот оиди дигаргуншавии ВРД истифодаи маводҳои гипотензивӣ аз гуруҳи ингибиторҳои АПФ чамъ гардидааст [Громова О.А. 2016; Silva R. 2017].

Ба омӯхтани таъсири антагонистҳои калсий ба параметрҳои ВРД дар ФШ шумораи зиёди корҳо бахшида шудаанд. Бисёре аз таҳқиқотҳо ба хулосае омаданд, ки нифедипини кӯтоҳмуддат ба ВРД дар шакли афзоиши hP дар ВРД таъсири манфӣ мерасонад, ки тағироти номатлуб дар танзими вегетативии ВРД ва афзоиши суръати дилро нишон медиҳад. Муаллифон ба хулосае омаданд, ки ҳангоми интихоби дору барои табобати бухронҳои фишорбаландӣ, афзалият бояд ба каптоприл дода шавад, зеро ин дору, бар хилофи нифедипин, ВРД-ро зиёд мекунад ва аз ин рӯ хатари инкишофи аритмияро коҳиш медиҳад [Аладинский В.А. 2013].

Дар адабиёт оид ба таъсири ингибиторҳои фермент-табдилдиҳандаи ангиотензин ба тағирёбии суръати дил миқдори кофии корҳо мавҷуданд. Як қатор муаллифон дар бораи тағйироти мусоид дар танзими вегетативии ритми дил ҳангоми табобат бо ин гуруҳи доруҳо гузориш доданд. Ҳамин тариқ, дар заминаи муолиҷаи 3-ҳафтаина бо эналаприл, афзоиши назарраси HR ва камшавии HR/HR ба қайд гирифта шуд, ки аз тағирёбии танзими вегетативӣ ба пайванди парасимпатикии он шаҳодат медиҳад [Аладинский В.А. 2013; Агеев Ф.Т. 2015].

Дар хулоса бояд гуфт, ки усули баҳодиҳии вариабелнокии ритми дил дар фишорбаландии шараёнӣ аҳамияти калони клиникӣ дорад. Бо истифода аз омӯзиши вариабелнокии ритми дил, на танҳо тонуси вегетативӣ ва ҷузъҳои онро дар беморон арзёби кардан мумкин аст, балки барои ноил шудан ба тавозӯни мусоидтарин терапияи симпатовагусӣ ва инфиродӣ интихоб кардан мумкин аст [Громова О.А. 2016].

Умуман, натиҷаҳои тадқиқотҳои сершумор дар солҳои охир нишон медиҳанд, ки гипертрофияи МЧ ва дисфунксияи диастоликии МЧ назар

ба омилҳои маъмули хатари оризаҳои дилу рағҳо предиктори пешгуйи мебошанд [Иванова О.Ф. 2018; Иванова О.Ф. 2019; Лискова Ю.В. 2018].

2. Оиди мавзуйи диссертатсия 13 корҳои чопӣ нашр гардидаанд, ки аз онҳо 5 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи аз тарафи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсия шуда, аз чоп баромадаанд.
3. Натиҷаҳои таҳқиқҳо дар конференсияҳои донишгоҳӣ ва берун аз он маъруза ва муҳокима гардидаанд.

Корҳои нашршудаи муқаддам:

1. Распространенность тревоги и депрессии у больных гипертонической болезнью пожилого возраста в сравнительном аспекте / Химмат М.Ё., Ураков К.З., Ходжиева Г.Б. // Вестник Академии медицинских наук Таджикистана, Душанбе-2018. стр. 94-97
2. Вайроншавии иқлим ва бемориҳои дилу рағҳо / Ҳиммат М.Ё., Уроқов К.З., Ҳочиева Г.Б. // Ж “Авҷи Зухал”, Душанбе-2019, №1, саҳ. 147-154
3. Таҳқиқи муқоисавии гипертрофияи меъдачаи чапи дил бо ёрии усулҳои маъмул дар беморони фишорбаландии шараёнии шахсони пиронсол / Ҳиммат М.Ё., Уроқов К.З., Ҳочиева Г.Б. // Ж “Авҷи Зухал”, Душанбе-2020, №3, саҳ. 55-59
4. Хосиятҳои умумии клиникӣ ва омилҳои хатарноки фишорбаландии шараёнии шахсони калонсол дар қиёс / Ҳиммат М.Ё., Уроқов К.З., Ҳочиева Г.Б., Шамсов А.Т. // Ж “Авҷи Зухал”, Душанбе-2020, №4, саҳ. 17-23
5. Таъсири “Лизиноприл” ба параметрҳои морфофункционалии дил дар беморони доройи фишорбаландии шараёнии калонсол / Ҳиммат М.Ё. // Ж “Авҷи Зухал”, Душанбе-2022, №1, саҳ. 42-46

